

Ὁ ταλαίπωρος! ἐσπαράσσετο ἡ καρδιά μου ὅτε τὸν ἤκουα· ἀλλὰ τί νὰ κάμω;

Ἐλθοῦσα εἰς Ματάραν παρεκάλεσα τὸν ἐφημέριον νὰ λειτουργήσῃ ὑπὲρ τοῦ ἀνδρός μου.

Ὁ φρούραρχος μ' ἐζήτητε τὰ σιδήρα τὰ ὅποια ἐδέσμευον τοὺς πόδας τοῦ συζύγου μου! ἐγὼ δὲ ἀγανακτήσασα ἀπεκρίθην νὰ στείλῃ νὰ τὰ παραλάβῃ.

Ἡ ἄμαξα ἐπροχώρει βραδέως. Τέσσερας νύκτας δὲν ἐκοιμήθην καθ' ὁδόν. Ὅτε ἔρθασα εἰς τὴν οἰκίαν μου, μία τῶν ἀδελφῶν μου, ἀνέκραξεν·—Ἡ Λύγουστίνα ἦλθεν ὁ σύζυγός της ἀπέθανεν.

Ἐγὼ δὲ ἀνέκραξα·—Τὰ παιδιὰ μου! τὰ παιδιὰ μου!

Μετὰ πόσης χαρᾶς τὰ ἐνηγκαλίσθην! πόσον ὠμοίχζαν τὸν πατέρα των!...

Ὁ ἱατρός Μόγκης ἦτο τὴν ὥραν ἐκείνην εἰς τὴν οἰκίαν μας, καὶ ἰδὼν κατακοκκίνους τοὺς ὀφθαλμούς μου διέταξε νὰ κατακλιθῶ ἀμέσως. Πρὸ ἐνός ἔτους δὲν εἶχα ἀποχωρισθῇ τὰ ὑποδήματά μου, διὰ νὰ εἶμαι πάντοτε τὴν νύκτα ἐτοίμη, εἴτε διὰ νὰ συντρέχω τὸν σύζυγόν μου, εἴτε διὰ νὰ φεύγω τοὺς Ἰνδοὺς. Πολὺν καιρὸν ἔμεινα ἀσθενής.

Πολλάκις τὴν νύκτα, βρασιζομένη ἀπὸ φοβερὰ ὄνειρα καὶ νομίζουσα ὅτι ἤκουα τοὺς Ἰνδοὺς ἢ τὰς τίγρεις, ἀνεπήδων καὶ ἄφωνα ἀγρίας φωνάς.

Μετὰ τινά καιρὸν ἔμαθον τὸν θάνατον τοῦ ταλαίπωρου Οὐνζάγα. Τρεπόμενος μόνον μὲ ῥίζας, ἠθέλησε νὰ φύγῃ. Ἀλλ' ἀποπληκνηθεὶς ὑπέπεσεν εἰς ἀθυμίαν καὶ συνέλαβε τὴν παράδοξον ἰδέαν νὰ προσπέσῃ εἰς τὸν Ἰθάρραν. Ἀλλὰ μόλις τὸν εἶδε τὸ τέρας ἐκεῖνο καταπληγωμένον καὶ σχεδὸν γυμνόν, καὶ διέταξε νὰ τὸν φονεύσῃ μετὰ τὰς λόγχας των οἱ στρατιῶται.

Ἀδικόπως παρεκάλουν νὰ μοὶ ἐπιτρέψῃσι νὰ μεταφέρω τὰ ὅσθα τοῦ συζύγου μου, καὶ μόλις μετὰ δώδεκα ἔτη ἐξεδόθη ἡ ἄδεια.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰθάρρα (1847) ὁ ἐντιμὸς ἀνεψιός του, ὁ εὐγενὴς στρατηγὸς Ἀντώνιος Ταβοάδας, ἠθέλησε νὰ ἐπισκερθῇ τὸ μέρος ὅπου ἀπέθανεν ὁ σύζυγός μου. Διέταξε δὲ καὶ ἔστησαν αὐτοὶ οἱ βασιανίσαντες ἡμᾶς ἄλλοτε στρατιῶται μέγαν σταυρόν, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐχάραξε τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν·

« ΦΟΡΟΣ ΦΙΛΙΑΣ ΠΡΟΣ ΜΑΡΤΥΡΑ
ΤΗΣ ΤΥΡΑΝΝΙΑΣ. »

ΤΟ ΚΕΡΑΣ ΤΟΥ ΛΕΧΕΛΟΥ.

Σχεδὸν ἅπαντες οἱ λαοὶ τῆς ἀρχαιότητος μεταχειρίζοντο τὸ κέρας ὅπως ἀνακαλῶνται ἐν τῷ θορύβῳ τῆς θήρας καὶ τῶν μαχῶν. Τὸ κέρας τοῦ Λε-

χέλου, ἐνὸς ἐκ τῶν μαγυάρων ἀρχηγῶν, ἐπενήργει θαυμασίως ἐπὶ τῶν στρατιωτῶν. Ἐχρήσατο δὲ κυρίως αὐτῷ κατὰ τοὺς πρὸς τὴν Γερμανίαν πολέμους.

Ἐλθόντες εἰς βοήθειαν τοῦ Α' Βερεγγέρου βασιλέως τῆς Ἰταλίας, ἐναντίον Ροδόλφου τοῦ Β' βασιλέως τῆς Βουργουνδίας, οἱ Οὐγγροὶ ἐπέπεσαν καθ' Ἐρρίκου τοῦ Α' αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας. Παρὰ δὲ τὸ Βύρζεν, μικρὰν πόλιν τῆς νέας Σαξωνίας, οἱ Γερμανοὶ ἠττήθησαν κατὰ κράτος (935) καὶ οἱ νικηταὶ Μαγυάροι ὑπεγόρευσαν τοὺς ὅρους τῆς εἰρήνης.

Ὅτε Λουδολφος, ὁ υἱὸς Ὄθωνος τοῦ Μεγάλου καὶ ὁ σύμμαχος αὐτοῦ Κορβράδος, δοῦξ τῆς Λοθαριγγίας, ἔλαβον τὰ ὅπλα κατὰ τοῦ ἰδίου συγγενοῦς διὰ τὰς Ἰταλίας, ἐκάλεσαν τοὺς Μαγυάρους εἰς βοήθειαν. Οὗτοι δὲ, περὶ τὰς ἑκατὸν χιλιάδας, πρόθυμοι εἰσέβαλον εἰς τὰ περὶχωρὰ τῆς Λυγούστης, ὅπου ὁ ἐπίσκοπος Οὐλερῆχος παρώρμησε τοὺς κατοίκους εἰς ἀντίστασιν. Ἡ πόλις, συγκεχυμένη διὰ τὴν προσπέλασιν τῶν Μαγυάρων, παρεδίδοτο, ἐὰν ὁ Ὄθων φιλιωθείς πρὸς τοὺς ἐναντίους καὶ ἐλθὼν δὲν ἀνέδιδεν αὐτῇ θάρρος καὶ ἐνεφύσα τρόμον εἰς τὰς ἐχθρिकास τάξεις.

Τότε ὁ Λέχελος ἐσάλπισε διὰ τοῦ κέρατος, ἐνθυμίζων εἰς τοὺς Μαγυάρους τὴν ἰδίαν ἀνδρείαν καὶ τὰς ἀρχαίας νίκας, καὶ στήσας οὕτω τὴν τροπὴν ἐπανεφέρεν αὐτοὺς εἰς νέαν καὶ ἀδιάλλακτον πάλην· ὑπέκυψεν ὁμῶς εἰς τὸ πλῆθος (955) καὶ πολλοὶ ἀπώλοντο εἰς τὸν πλημμυρήσαντα ποταμὸν Λέχην· τινὲς δὲ καὶ παρεδόθησαν ἄνευ ὅρων.

Μεταξὺ τῶν αἰχμαλώτων ἦσαν καὶ οἱ δύο ἀρχηγοὶ Λέχελος καὶ Οὐέρβυλος. Κατὰ τινά δὲ τοῦ λαοῦ παράδοσιν ἀφῆθη αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ Κορβράδου ἡ ἐκλογή τῆς βρασάνου. Ὁ Λέχελος, πρὶν ἢ ἀποκριθῇ ἐζήτησε νὰ ἴδῃ τὸ κέρας τοῦ τελευταίου φορὰν. Ἄμα δὲ λαβὼν αὐτὸ εἰς χεῖρας ἐπάταξε τοσοῦτον σφοδρῶς τὸ κρῆνιον τοῦ ἀπίστου συμμάχου, ὥστε κατέρριψεν αὐτὸν ἄπνουν· ἔπειτα παραδοὺς ἑαυτὸν τοῖς [δημίοις] ἐκράγχευεν ἀποτεινόμενος εἰς τὸ πτώμα τοῦ Κορβράδου· « Ἀπέθανες πρὸ ἐμοῦ, θὰ μὲ ὑπηρετήσῃς λοιπὸν εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν. » Διότι, κατὰ τὴν θρησκείαν τῶν παλαιῶν Μαγυάρων, οἱ ἐχθροὶ ὑπηρετοῦν τοῖς νικηταῖς αὐτῶν εἰς τὸν ἄλλον κόσμον.

Τὸ κέρας τοῦ Λεχέλου κατεσκευάσται ἐξ ἐλεφαντίνου ὀδόντος γεγλυμμένου. Ἐπὶ πολὺ, λέγεται, ἐφαίνοντο ἐπ' αὐτοῦ σταγόνες αἵματος. Δὲν θέλομεν περιγράψαι ἀρχαιολογικῶς τὰ καθέκαστα τοῦ ἐθνικοῦ τούτου λειψάνου. Τὸ σύνολον τῶν γραφῶν ἀναμνηστικῶς τὰς πολεμικάς, ἅμα δὲ καὶ θρησκευτικὰς πράξεις τῶν παλαιῶν Μαγυάρων, κατ' ἄλλους δὲ εἶναι ἡ ἱστορία τῆς ὑπὸ τοῦ Ἀττίλα κατακτήσεως τῆς Παννονίας. Τὸ buzogány, εἶδος ῥοπάλου εἰς πόλεμον χρησίμου καὶ οἱ πτερωτοὶ γρόπες (tatos) παρέχοντες ὕλην εἰς ἀπείρους δημοτικὸς μύθους λεγο-

Ὁ Λέχελος καὶ τὸ κέρας αὐτοῦ.

μένους ἔτι καὶ νῦν, εἰσὶν ἀποδείξεις τῆς ταυτότητος τοῦ ἐργάνου τούτου. Ἡ ἐργασία τοῦ κέρατος ἔχει πολὺ τοῦ βυζαντινοῦ ρυθμοῦ, τὰ δὲ πρόσωπα καὶ τὰ κοσμήματα φαίνονται ἀσιατικῆς πηγῆς. Ὁ χωρικὸς τῆς Οὐγγαρίας, καὶ τοι τῆς πατρίδος οὕτω ταλαιπωρουμένης, δὲν κατέλιπε τὰ κατὰ παράδοσιν ἥθη καὶ ἔθιμα· ὅθεν ἐγγλύφει καὶ τὴν σήμερον ἀπαράλλακτως τὴν βράβδον ἣν μεταχειρίζεται.

(Musée Universel).

Ἡ ΙΑΣΜΗ ΤΟΥ ΦΙΓΛΙΝΟΥ.

(Ἐκ τῶν τοῦ Edouard Laboulaye).

Τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἐφημεριδογράφου ὀλίγον φθονεῖται τὴν σήμερον, διότι οὔτε εἰς τὸν πλοῦτον οὔτε εἰς τὴν ἀρχὴν φέρει. Καὶ ὁμως πόσας κρυφίας ἡδονὰς πρέχει εἰς τὸν ἐννοοῦντα τὴν ἀξίαν αὐτῶν ἀνθρώπων! Δὲν λέγω μόνον τοὺς μεγάλους συγγραφεῖς, οἵτινες, σπεύροντες τὴν ἀλήθειαν εἰς ἀγονον αὐλακα, ἀναμένουσι μετὰ τελείας πίστεως νὰ βλαστήσῃ ἐν τῷ μέλλοντι ὁ σπόρος, τὸν ὅποιον οἱ σοφοὶ τῆς ἡμέρας καταπατοῦσι. Τιμὴ εἰς τοὺς στωϊκοὺς τούτους φιλοσόφους, οἵτινες ἄλυποι καὶ ἀμειδῆτοι βλέπουσι πολλάκις πολιτικὸν τινα ἄνδρα κοσμούμενον διὰ τῶν

βραχίων τῶν ἰδεῶν τῶν καὶ φανταζόμενον, ὥς ἄλλοι ὑποκριταί, ὅτι χάρις εἰς τὸν ἑαυτὸν τοῦ μόνον ἔχει ἀξίαν τὸ παριστώμενον πρόσωπον, διότι μόνος αὐτὸς φαίνεται ἐπὶ τῆς σκηνῆς καὶ μόνος χειροκροτεῖται! Ἀλλὰ καὶ εἰς ὅσους δὲν ἐπιτρέπεται ἡ φιλοδοξία αὕτη, ἀρκοῦνται δὲ ὑπερασπίζοντες ἐπιουσίως τὸ ὀρθὸν καὶ τὸ δίκαιον, ὑπάρχει τάχα ἀπόλαυσις περιουσίας ἀνταξία τῶν ἀπροσδοκῆτων συμπαθειῶν τὰς ὁποίας διεγείρει μακρὰν ἢ κοινότητα ἰδεῶν, ἐλπίδων καὶ πόθων; Εἰς οὐδὲν λογιζόμεθα τοὺς νέους ἐκείνους φίλους, οἵτινες εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἀποκαλύπτουσιν ἡμῖν τὴν καρδίαν των, τόσω μᾶλλον πιστότεροι καθ' ὅσον δὲν ἀποκτῶμεν αὐτοὺς ἐκ τύχης, τόσω γλυκότεροι ὅσω ἡ γνώμη των διαβουκολεῖ καὶ συγχωρεῖ ἡμῖν νὰ πιστεύσωμεν πρὸς στιγμὴν ὅτι εἴμεθα μεγάλοι ἄνδρες . . . ἔξω τῆς πατρίδος ἡμῶν;

Ἐνὰ ἐκ τῶν ἀγνώστων τούτων φίλων ὑπήγγισα νὰ ἐπισκεφθῶ εἰς Τοσκάναν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ 1854 ἔτους. Παιδείωντος ἱερέως, εὐγενῆς φιλολόγος, φρόνιμος ἀγρονόμος, εἰλικρινῆς πατριώτης, ὑπερασπιστῆς τῆς ἐμφρονος ἐλευθερίας, τὴν ὁποίαν δὲν καταλαμβάνει συνήθως εἰ μὴ ὁ ἀπολαμβάνων αὐτήν, ὁ ἐφημέριος Χ. . . . δικαίως τιμᾷ τὴν πατρίδα του· ἐσπευδα λοιπὸν νὰ ἴδω ἕνα ἐκ τῶν παιδείων καὶ γενναίων ἐκείνων ἀνθρώπων, ὀλιγότερον σπανίων πέραν τῶν Ἀλπεων ἢ ὅσον ὑποτίθεται, οἵτινες ὑπομένουσιν ἀκλόνητοι τὰς σκληρὰς